

Prvi poziv Jadransko-jonskog programa transnacionalne suradnje (Interreg IPA Adrion)¹ 2021. – 2027.

Davorka Žagar*

IPA ADRION program je program financiranja Europske unije koji promiče suradnju država Jadransko-jonske regije i nastavak je programa iz perspektive 2014. – 2020. Financijska omotnica Programa za novo programsko razdoblje iznosi oko 136,7 milijuna eura Interreg sredstava. U novom programskom razdoblju, uz dosadašnje zemlje sudionice Hrvatsku, Italiju, Sloveniju, Grčku, Bosnu i Hercegovinu, Srbiju, Crnu Goru i Albaniju, programu će se pridružiti i Sjeverna Makedonija i San Marino. Kroz IPA ADRION program financirat će se projekti s područja inovacija, pametne specijalizacije, kružne ekonomije, klimatskih promjena, bioraznolikosti, održive mobilnosti, kao i boljeg upravljanja suradnjom. Program se, kao i u programskom razdoblju 2014. – 2020., nadstavlja na provedbu makroregionalne strategije EU za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR) i biti će usklađen s njezinim prioritetima i inicijativama. Program je namijenjen različitim sudionicima pa tako prihvatljivi partneri mogu biti javna tijela, privatne organizacije, međunarodne organizacije, europske grupacije za teritorijalnu suradnju i specifični partneri iz Italije – asimilirani partneri. Prvi poziv je otvoren 04. travnja 2023. godine, a projektni prijedlozi se mogu podnijeti do 30. lipnja 2023. godine do 13:00 sati po srednjoeuropskom vremenu.

1. Uvod¹

Cilj IPA ADRION programa je poticanje transnacionalne suradnje kako bi regije i gradovi programskog područja bolje i kvalitetnije odgovorili na zajedničke izazove. Izazovi između ostalog uključuju očuvanje bioraznolikosti, klimatske promjene, održivi promet, a nastoji ih se savladati korištenjem inovativnih alata i modela i identifikacijom zajedničkih rješenja, koja će regiju učiniti pametnijom i zelenijom i otpornijom na ekonomske šokove. Prvi poziv obuhvaća širok tematski raspon, 3 tematska prioriteta, želeći na taj način uključiti najveći mogući broj zainteresiranih partnera (javne organizacije, privatni sektor i civilno društvo).

Novosti u odnosu na prethodno programsko razdoblje su sljedeće:

- Povećanje programskog područja – 2 nove zemlje sudionice, Sjeverna Makedonija i San Marino
- Vodeći partner može biti i iz IPA dijela programskog područja
- Projekti moraju izravno doprinijeti ostvarenju rezultata programa.

Programsko područje čini područje 10 zemalja, od kojih 4 države članice EU (Hrvatska, Grčka, Italija, Slovenija) i 5 nečlanica (IPA zemlje – Albanija, BiH, Sjeverna Makedonija, Crna Gora i Srbija) te San Marino. Za hrvatske prijavitelje je najbitnija informacija da je cjelokupni teritorij RH prihvatljiv za EU sufinanciranje te da je podijeljen na 4 statističke regije:

- HR02 Panonska Hrvatska
- HR03 Jadranska Hrvatska
- HR05 Grad Zagreb
- HR06 Sjeverna Hrvatska.

Kroz prvi poziv dodijelit će se oko 65,7 milijuna eura Interreg sredstava. Stopa sufinanciranja je maksimalno 85% (može biti niža zbog pravila o državnim potporama), a prijavitelji moraju osigurati preostalih 15% sredstava.

Maksimalni iznos financiranja je 1,5 milijuna eura Interreg sredstava.

Indikativno trajanje provedbe projekta je 36 mjeseci.

2. Prihvatljivi prijavitelji i partneri

Partnerstvo moraju sačinjavati:

- Najmanje 6 projektnih partnera
- Najmanje 3 partnera iz zemlje članice i 3 IPA partnera
- Partneri moraju biti iz programskog područja
- Maksimalno 2 partnera iz iste zemlje.

Ista organizacija ne može biti vodeći partner na više od 2 projekta u 2 različita tematska područja i ne može biti uključena u više od 3 projektna prijedloga ovog Poziva.

Prihvatljivi projektni partneri mogu biti:

- Nacionalna, regionalna i lokalna javna tijela ili udruženja takvih tijela;
- Javna tijela ili udruženja takvih tijela
- Međunarodne organizacije koje djeluju prema nacionalnom pravu države sudionice Programa IPA Adrion
- Europske grupacije za teritorijalnu suradnju

* Davorka Žagar, mag. oec., univ. spec. oec., Zagreb.

¹ Skraćeno IPA ADRION program

- Asimilirane partnere (odnosi se na specifične partnere iz Republike Italije)
- Privatne organizacije, uključujući privatne tvrtke, koje imaju pravnu osobnost.

Svi partneri potpisuju partnerski sporazum s vodećim partnerom, koji snosi punu financijsku i pravnu odgovornost za cjelokupni projekt. Privatne organizacije ne mogu imati ulogu vodećeg partnera.

3. Prihvatljive aktivnosti i raspoloživa sredstva po prioritetnim osima

Najveći dio sredstava prvog poziva posvećen je prioritetu 2, mjerama usmjerenim na smanjenje utjecaja klimatskih promjena te zaštitu okoliša.

Prioritetna os 1 – Suradnjom za pametniju Jadransko-jonsku regiju

Specifični cilj 1.1: Jačanje inovacijskih kapaciteta Jadransko-jonske regije

Prihvatljive aktivnosti:

- Razvoj transnacionalnih Strategija pametne specijalizacije u glavnim područjima specijalizacije Jadransko-jonske regije (posebno u sektorima energije, IKT sustava i tehnologija, energije i održivog okoliša, prevencija katastrofa, pametne mobilnosti, tehnologija za inovativnu proizvodnju i naprednih materijala, plave ekonomije)
- Promoviranje i uspostava shema višerazinskog upravljanja sa svrhom olakšavanja modela suradnje s naglaskom na izazove u zajedničkim područjima specijalizacije
- Preuzimanje, unapređenje i testiranje naprednih tehnologija kroz pilot i zajedničke akcije, politike, alate i procese, osobito u glavnim područjima interesa S3 (sektori navedeni pod prvom točkom)
- Promoviranje i poticanje razvoja transnacionalno razvijenih inovacija (tehničkih i ne-tehničkih inovacija, uključujući i usluge) kroz pilot i zajedničke akcije koje doprinose suočavanju sa socijalnim i okolišnim izazovima kao npr. energetska učinkovitost ili klimatske promjene
- Promoviranje razvoja transnacionalnih partnerstva, cluster-to-cluster organizacija, inovativnih mreža i sličnih inicijativa
- Promoviranje smanjenja digitalne razdvojenosti kroz unapređenje digitalnih rješenja u privatnom i javnom sektoru i digitalnom jačanju kapaciteta
- Podrška razvoju transnacionalnih i makro-regionalnih klastera u sektorima u nastajanju kao što su napredno pakiranje, biofarmaceutika, industrije plave ekonomije, tehnološke mobilnosti, logistike, okolišne industrije i slično (sektori navedeni pod prvom točkom)
- Promoviranje akcija i mreža za podršku razvoju i modernizaciji malog i srednjeg poduzetništva, uključujući intelektualno vlasništvo, tehnička i financijska pitanja, testiranje rješenja za približavanje tržištu (mehanizmi dokazivanja koncepta i slično), kao i uvođenje zahtjeva vezanih uz kvalitetu i održivost.

Raspoloživa sredstva: oko 16,7 milijuna eura Interreg sredstava.

Prioritetna os 2 Suradnjom za zeleniju Jadransko-jonsku regiju

Specifični cilj 2.1: Poboljšanje otpornosti na klimatske promjene, prirodne i katastrofe uzrokovane čovjekom u Jadransko-jonskoj regiji

Prihvatljive aktivnosti:

- Razvoj i provedba integriranih zajedničkih transnacionalnih strategija i mjera namijenjenih poboljšanju otpornosti na klimatske promjene obalnih, riječnih, ruralnih i planinskih područja kroz usklađen okvir standarda i pokazatelja i upotrebu postojećih rezultata istraživanja i doprinos EU platformama (npr. EU Risk Data Hub, Climate – ADAPT)
- Razvoj i provedba transnacionalnih zajedničkih akcijskih planova za koordinaciju mjera posvećenih prevenciji i standardiziranim odgovorima na prirodne katastrofe i katastrofe uzrokovane čovjekom (intenzivne padaline, poplave, klizišta, toplinski valovi, suše, požari, izlivanje nafte, plastike u moru, zagađenja rijeka i slično) proritizirajući prirodna rješenja umjesto tradiciionalne sive industrije
- Prikupljanje uvjerljivih informacija i njihovo korištenje za razvoj pravnih materijala za jačanje sinergije i poboljšanje pripremljenosti lokalnih, regionalnih, nacionalnih tijela civilne zaštite za prirodne i čovjekom uzrokovane rizike
- Provedba pilot akcija za razmjenu i koordinaciju velikog seta podataka za modeliranje, rano predviđanje i sustave upozorenja za smanjenje rizika klimatskih promjena

Raspoloživa sredstva: oko 14 milijuna eura Interreg sredstava.

Specifični cilj 2.2: Jačanje cirkularne ekonomije u Jadransko-jonskoj regiji

Prihvatljive aktivnosti:

- Prikupljanje uvjerljivih informacija, provedba razmjene iskustava, i testiranje akcija za razvoj pravnih materijala za podizanje razine znanja i pripremljenosti donositelja odluka i administracije o potencijalima cirkularne ekonomije, i testiranje akcija/razmjenu iskustava za praktičnu provedbu
- Identifikacija i provedba transnacionalnih akcijskih planova i strategija za jačanje i/ili unapređenje cirkularne ekonomije na regionalnoj/nacionalnoj/makro-regionalnoj razini (npr. uspostava transnacionalnih mreža za sekundarne sirovine, stvaranje transnacionalnih tržnica za reciklirane proizvode)
- Uspostavljanje zajedničkih akcija i inovacijskih mreža za testiranje znanstvenih rješenja namijenjenih sakupljanju i recikliranju morskog otpada (npr. plastični otpad, plastični ribolovni pribor itd.)

Raspoloživa sredstva: oko 5 milijuna eura Interreg sredstava.

Specifični cilj 2.3: Očuvanje i zaštita okoliša u Jadransko-jonskoj regiji

Prihvatljive aktivnosti:

- Definiranje i provedba političkog okvira, strategija i njihove provedbe za zaštitu i poboljšanje prirodnih kopnenih i morskih staništa, uključujući i zaštićena područja i područja obuhvaćena Direktivom o staništima i Direktivom o pticama
- Testiranje rješenja za zaštitu i obnovu flore i faune (s posebnom pažnjom na alge/poseidonia oceanica, velike mesojede, kukce oprašivače, selice i ribe), također uzimajući u obzir korištenje plave i zelene infrastrukture
- Identificiranje i prenošenje dobrih praksi i inovativnih rješenja, s naglaskom na strane morske vrste i očuvanje domaće flore i faune u kopnenim okolišima
- Definiranje akcijskih planova za jačanje provedbe postojećeg/novog integriranog upravljanja obalnim područjem, prostorno planiranjeorskog područja i Okvirne direktive o pomorskoj strategiji², kao i provedbu Barcelonske konvencije³, posebno u pogledu upravljanja i praćenja morskih zaštićenih područja
- Definiranje i provedba pravno obvezujućih sporazuma s ključnim akterima za smanjenje pražnjenja plastičnog otpada u more
- U okviru pomorskog prostornog planiranja, razvoj i provedba zajedničkih strategija u Jadranskom i Jonskom moru za očuvanje bioraznolikosti također uzimajući u obzir konfliktnu eksploataciju mora: turizam, komercijalnu i rekreativnu plovību, akvakulturne biljke, vjetroelektrana, vađenje nafte i plina itd.

Raspoloživa sredstva: oko 14,5 milijuna eura Interreg sredstava.

Specifični cilj 2.4: Poticanje održive multimodalne urbane mobilnosti u Jadransko-jonskoj regiji

Prihvatljive aktivnosti:

- Razrade zajedničkih akcija za razvoj i provedbu rješenja pametnog prometnog sustava posvećenih boljem korištenju infrastrukture i novim uslugama mobilnosti za unapređenje održivih, čistih i pametnih sustava mobilnosti i pametnog upravljanja prometnim tokovima za gradove i funkcionalna urbana područja
- Postavljanje zajedničkih akcija usmjerenih na promoviranje aktivnog uključivanja gradova, turističkih aktera i ekonomskih operatera u razvoj održivih planova urbane mobilnosti (SUMP⁴) u gradovima i funkcionalnim ubranim područjima
- Podrška prijelazu prema održivom i pristupačnom urbanom javnom prometu i aktivnim modelima (npr. vožnja bicikla, hodanje) kroz provedbu zajedničkih akcijskih planova, također koristeći prilike elektro-mobilne revolucije

Raspoloživa sredstva: oko 8,7 milijuna eura Interreg sredstava.

Prioritetna os 3. Suradnjom za ugljično neutralnu i povezaniju Središnju Europu

Specifični cilj 3.1: Poboljšanje ugljično neutralne pametne mobilnosti u Jadransko-jonskoj regiji

Prihvatljive aktivnosti:

- Uspostavljanje akcija transnacionalne suradnje za razvoj i/ili unapređenje održivih sustava pametne mobilnosti za jačanje urbano-ruralne povezanosti i provedbu inovativnih održivih prometnih rješenja, uključujući forme participativnog upravljanja za unapređenje multimodalne i nisko ugljične mobilnosti za putnike, turiste i prolaznike Jadransko-jonske regije
- Podrška učincima zaštite okoliša i energetske učinkovitosti za nisko ugljične lučke sustave i povezane infrastrukture – kao što su smanjenje, kvaliteta zraka, smanjenje emisija CO₂ – kroz usvajanje pilot akcija testiranja inovativnih tehnologija, rješenja cirkularne ekonomije, energetska održivost i harmonizirani regulatorni standardi za pomorski/riječni promet
- Jačanje uloge Jadransko-jonskog prometnog sektora s nadolazećom TEN-T politikom kroz pilot akcije i provedbu dijeljenih rješenja namijenjenih pojačavanju uloge IKT, posebice vezano uz dematerijalizaciju prometnih procedura, posebno u područjima morskih luka
- Poboljšanje razvoja koncepta morskih autocesta (MoS⁵) kao alternative preopterećenom kopnenom prometu kroz ciljne strategije i akcijske planove, usmjerene maksimalnom korištenju resursa pomorskog prometa kao i unutarnjih plovinih puteva u lancima opskrbe
- Podrška povećanju kratkog pomorskog prometa (SSS⁶) u Jadransko-jonskom morskom bazenu kao održivom obliku prometa kroz zajednički razvijene akcije, uključujući promociju korištenja alternativnih goriva/oblika i zadnje/prve milje ekološki prihvatljivih rješenja.

Raspoloživa sredstva: oko 6,7 milijuna eura Interreg sredstava.

Mjere predviđene IPA ADRION programom, a koje nisu dio prvog poziva na dostavu projektnim prijedloga, moći će se financirati kroz drugi poziv, koji se očekuje sredinom 2024. godine.

Projektni prijedlog mora biti usmjeren samo jednom specifičnom cilju. Poveznica na specifični cilj mora biti jasno opisana u sažetku prijavnog obrasca. Svi projekti moraju zadovoljiti aspekte prekogranične suradnje. Aktivnosti podrške politikama moraju rezultirati zajednički razvijenim strategijama ili akcijskim planovima. Aktivnosti usmjerene na provedbu kao rezultat trebaju donijeti pilot akciju ili rješenje. Transnacionalne suradnje moraju rezultirati okvirima suradnje za naredno razdoblje.

² MSFD, EU Marine Strategy Framework Directive

³ UN Barcelona Convention

⁴ Sustainable urban mobility plans

⁵ Motorways of the Seas

⁶ Short Sea Shipping

4. Pravila prihvatljivosti troškova

Prihvatljive kategorije troška za sve prioritetne osi su:

1. Troškovi osoblja
2. Uredski i administrativni troškovi
3. Troškovi putovanja i smještaja
4. Vanjski stručnjaci i usluge
5. Troškovi opreme

Infrastrukturni troškovi i radovi nisu prihvatljivi.

Troškovi su prihvatljivi samo ako nastanu tijekom trajanja provedbe projekta. Program daje detaljnu razradu svake od navedenih kategorija i propisuje odredbe vezane uz prihvatljivost, formu potraživanja, izvještavanje i osiguranje revizorskog traga.

5. Korisne informacije

Prijavitelji mogu svoje projektne prijedloge predati od 4. travnja 2023. do 30. lipnja 2023. godine (13.00h po srednjoeuropskom vremenu), a ugovaranje i početak provedbe projekata se očekuje na početku 2024. godine.

Sve informacije i relevantna dokumentacija dostupne su na stranici: <https://www.adrioninterreg.eu/>. Osim informacija o aktualnom programu i pozivu, na stranici se mogu pronaći i primjeri projekata iz razdoblja 2014-2020,

poveznica za virtualnu zajednicu projektnih prijavitelja putem koje se mogu naći projektni partneri i pretraživati projektne ideje ili stupiti u kontakt s drugim organizacijama iz Jadransko-jonske regije i olakšati pripremu projektne prijave.

Važno je napomenuti da primjeri projekata iz razdoblja 2014-2020 služe samo isključivo za informaciju te kopiranje projektnih ideja/aktivnosti neće biti financirano iz IPA ADRION programa, budući da program financira nova i inovativna rješenja. Očekuje se velik broj projektnih prijava, s obzirom na to da je ovo prvi Poziv na dostavu projektnih prijedloga za novo programsko razdoblje te se zahtijeva visoka razina kvalitete projektnih prijedloga. Uspješni projektni dobit će mogućnost daljnjeg financiranja kroz sljedeće pozive.

Kontakt točka za hrvatske prijavitelje je Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU te ih možete kontaktirati za informacije. Informacije o nacionalnim info radionicama na kojoj bi trebali biti predstavljeni sadržaj Programa i uvjeti prvog poziva objavljene su na stranici: <http://www.strukturnifondovi.hr>.

Potencijalni korisnici moći će kontaktirati Zajedničko tajništvo putem info e-mail adrese (info@interregadrion.eu) ili dogovoriti bilateralni sastanak.

tim4pinmagazin

Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za pretplatu na časopis tim4pin magazin, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici

www.tim4pin.hr